

Academiejaar 2005-2006

Programmagids

Bachelor in de logopedie en de audiologie

Bachelor 2

Opleidingsonderdeel	Groep	Stp	Semester	Deeltijds
Methodieken in de logopedie en audiologie	Kernvakken	4	1 + 2	deel 2
Spraak	Kernvakken	6	1 + 2	deel 2
Taal	Kernvakken	6	1 + 2	deel 2
Gehoor	Kernvakken	4	1 + 2	deel 2
Toegepast wetenschappelijk handelen	Kernvakken	7	1 + 2	deel 2
Communicatie	Kernvakken	3	1 + 2	deel 1
Religie, zingeving en levensbeschouwing	Hulpwetenschappen	3	2	deel 1
Taalwetenschappen	Hulpwetenschappen	4	1	deel 1
Ontwikkelingspsychologie	Hulpwetenschappen	3	1	deel 1
Persoonlijkheidspsychologie	Hulpwetenschappen	3	2	deel 1
Algemene en bijzondere pedagogiek	Hulpwetenschappen	3	2	deel 1
Neuropathologie en Pathologie van de spraak-, stem- en	Hulpwetenschappen	4	1	deel 1
Psychopathologie met inbegrip van inleiding in genetica	Hulpwetenschappen	5	2	deel 1
Stage	Kernvakken	5	1	deel 2

Studiecontract

De opleiding Bachelor in de logopedie en de audiologie aan de Lessius Hogeschool leidt studenten op tot het beroep van logopedist of audioloog. Wanneer een student afstudeert heeft hij het niveau van een beginnend beroepsbeoefenaar bereikt. De beide diplomas leiden tot een erkenning door het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV).

Studenten verwerven beroepsspecifieke competenties op vlak van

- advies- en informatieverstrekking
- diagnostiek
- behandeling
- samenwerking
- beheer van een praktijk
- en kunnen een bijdrage leveren aan projectmatig wetenschappelijk onderzoek

Een professionele bacheloropleiding geeft tevens een algemene vorming op meerdere vlakken:

Denk- en redeneervaardigheid

De student is in staat om zelfstandig, en in overeenstemming met beroepsspecifieke inzichten, een kwaliteitsvolle redenering op te bouwen.

Informatie verwerven en verwerken

De opleiding stelt nieuwe beroepsspecifieke informatie ter beschikking, die de student zelfstandig kan verwerven en verwerken.

Kritisch reflecteren

De student kan kritisch reflecteren op het eigen beroepsspecifieke functioneren.

Methodisch handelen

De opleiding biedt in de verschillende opleidingsonderdelen regelmatig nieuwe problemen aan. De student kan methodisch handelen om deze problemen aan te pakken.

Leidinggevende taken uitvoeren

De student kan zelfstandig werkplannen opmaken, initiatief nemen bij groepswerken, en taken bespreken met collegas.

Communiceren van informatie, problemen en oplossingen

De student kan zowel schriftelijk als mondeling beroepsgerichte informatie verstrekken, problemen formuleren en mogelijke oplossingen voorstellen.

Teamgericht werken

De student is in staat in een multidisciplinair team een eigen constructieve inbreng te doen, waarbij hij respect heeft voor de inbreng van de anderen.

Oplossingsgericht werken

De student kan gebruik maken van beroepsspecifieke inzichten bij het oplossen van professionele problemen.

Methodieken in de logopedie en audiologie

Code: LA2oMeth
 Groep: Kernvakken
 Studiepunten: 4
 Creditcontract mogelijk: Ja
 Examencontract mogelijk: Ja
 Deeltijds: deel 2
 Semester: 1 + 2
 Onderwijstaal: Nederlands
 Docenten: CORNETTE Catherine, MEERSMAN Mark
 Coördinator: CORNETTE Catherine

Vaktype

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Methodieken in de logopedie en audiologie

Inhoud

In het eerste jaar leerde de student de verschillende fasen kennen van het gedragstherapeutisch proces, toegepast op logopedische problemen. Verduidelijkt werd hoe deze aanpak staat of valt bij een gedegen gedragsanalyse (i.e. betekenis- en functieanalyse, analyse van het probleemgedrag). Deze werd voorgesteld als een onderdeel van de verklarende diagnostiek naast het in het medisch model bestaande classificerende alternatief. De oefensessies stonden evenzeer in het teken van een efficiënte verklarende diagnosestelling.

In het tweede jaar maakt de student kennis met behandelingsprocedures die in de gedragstherapie de toetssteen vormen van een correcte diagnose. Laatstgenoemde is immers geen losstaande fase in het methodisch proces, maar is er in functie van een efficiënte behandeling. Naast theoretische beschouwingen krijgt de student middels oefeningen en opdrachten de gelegenheid om voor een gegeven probleem de meest adequate modificatieprocedures te selecteren, te verantwoorden en vervolgens te concretiseren, rekening houdend met de eigenheid van de cliënt en zijn omgeving.

Doelstellingen

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren. (Kerncompetentie)
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken. (Kerncompetentie)
3. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren. (Kerncompetentie)
4. Projectmatig en methodisch handelen in functie van creatieve kennisontwikkeling - Geconfronteerd met 'nieuwe' beroepsspecifieke problemen door combinatie van bestaande oplossingen planmatig een eigen oplossing kunnen genereren/tot stand brengen of op externe deskundigheid een beroep kunnen/willen doen. (Kerncompetentie)
5. Beschikken over het vermogen tot communiceren van informatie, ideeën, problemen en oplossingen, zowel aan specialisten als aan leken - In het Nederlands mondeling en schriftelijk over beroepsspecifieke onderwerpen kunnen communiceren met vertegenwoordigers van het eigen beroepenveld en met vertegenwoordigers van andere beroepenvelden. (Kerncompetentie)
6. Oplossingsgericht kunnen werken in de zin van het zelfstandig kunnen definiëren en analyseren van complexe probleemsituaties in de beroepspraktijk en het kunnen ontwikkelen en toepassen van zinvolle oplossingsstrategieën - Beroepsspecifieke inzichten kunnen gebruiken bij het planmatig oplossen van een grote variëteit aan authentieke (en dus complexe) professionele problemen/het uitvoeren van uiteenlopende en authentieke beroepsopdrachten in overeenstemming met beroepsspecifieke vereisten. (Kerncompetentie)

Specifieke competenties

1. Advies en informatieverstrekking - Voorlichting - De student kan voorlichting geven aan werkers en studenten in de gezondheidszorg, welzijnszorg en onderwijs over logopedie in het algemeen en over ontstaan en instandhoudende factoren van stoornissen op logopedisch gebied, met als doel preventie en vroegtijdige onderkenning. (Niveau: weten)
2. Behandeling - Analyse van behandelingsmogelijkheden - De student kan overwegen welke biologische en psychosociale factoren van invloed zijn op de behandelingsmogelijkheden. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
3. Behandeling - Analyse van behandelingsmogelijkheden - De student kan overwegen welke logopedische methoden en hulpmiddelen toegepast kunnen worden. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
4. Behandeling - Planning - De student kan het hoofddoel en de subdoelstellingen van de behandeling bepalen. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
5. Behandeling - Behandeling - De student kan de juiste methoden en hulpmiddelen kiezen en op systematische wijze toepassen om de stoornis op logopedisch gebied te kunnen beïnvloeden. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
6. Behandeling - Behandeling - De student kan informatie verstrekken omtrent het doel, methoden en hulpmiddelen, en het verloop van de behandeling. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
7. Behandeling - Behandeling - De student kan instructies geven bij de uitvoering van de diverse aspecten / oefeningen

- van de gekozen methoden en i.v.m. het omgaan met hulpmiddelen. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
8. Behandeling - Behandeling - De student kan nagaan of de hulpvrager en zijn omgeving de instructies opvolgen. (Niveau: weten)
9. Behandeling - Behandeling - De student kan mogelijkheden verschaffen aan de hulpvrager en zijn omgeving om de transfer in de praktijk toe te passen. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
10. Behandeling - Behandeling - De student kan het behandelplan tijdens de uitvoeringsfase bijstellen indien nodig. (Niveau: weten)

Toelichting

In het tweede Bachelorjaar ligt de klemtoon bij het verwerven van de competenties op de keuze en uitwerking van een adequate modificatieprocedure in functie van de behandeling van logopedische problemen.

Vereiste voorkennis

Volgtijdelijkheid

- Ba1 / KV / Methodieken in de logopedie en audiologie

Competenties

Dit opleidingsonderdeel bouwt voor op de competenties die verworven werden in BA1.

Leermiddelen

Type

- handboek
- materiaal op leeromgeving

Verplichte leermiddelen

De cursusinhoud omvat het hoofdstuk 9 uit: Orlemans, J.W.G., Eelen, P. & Hermans, D. (1995). *Inleiding tot de gedragstherapie*. Houten/Diegem : Bohn, Stafleu Van Loghum

De colleges worden bovendien ondersteund door transparanten en schemata.

Aanbevolen leermiddelen

Korrelboom, C.W. & Kernkamp, J.H.B. (1993), *Gedragstherapie*. Muiderberg: Coutinho

Korrelboom, K. & Ten Broeke, E. (2004) *Geïntegreerde cognitieve gedragstherapie: Handboek voor theorie en praktijk*. Bussum: Coutinho

Werkvormen

Types

- hoorcollege
- oefenpracticum

Omschrijving

In de hoorcolleges worden de theoretische grondslagen van de gedragsmodificatie toegelicht; in de oefenpractica worden ze onder de vorm van procedures en technieken concreter toegelicht en ingeoefend.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- mondeling examen
- paper/werkstuk

Omschrijving

- 1ste examenperiode
Theoretisch deel
schriftelijk examen; 1/2 van de punten
- 2de examenperiode
Oefenpracticum
mondeling examen; 1/2 van de punten
- 3de examenperiode

Theoretische deel en oefenpracticum: mondeling examen

De examenstof van het theoretisch gedeelte wordt schriftelijk bevestigd, die van het oefenpracticum mondeling. Op het einde van de theoretische colleges krijgt de student de opdracht om tijdens de stages een gedragsanalyse te maken van een zelfgekozen casus. Op basis van deze analyse werkt hij een modificatieprocedure uit, die hij verantwoordt met literatuurgegevens. Na een kritische reflectie van het werkstuk door minstens één medestudent brengt de student verbeteringen aan die tijdens het mondelinge examen het voorwerp vormen van discussie.

Het eindcijfer komt tot stand in volgende verhouding :

- 1ste examenperiode : theorie 50% van het totale eindcijfer
- 2de examenperiode : oefenpracticum 40% + werkstuk 10% van het eindcijfer
- 3de examenperiode : de bevestiging voor alle onderdelen (theorie, oefenpracticum en werkstuk) verloopt middels een mondeling examen. De verhouding van de onderdelen tot het totale eindcijfer blijft ongewijzigd.

Begeleiding

De studenten kunnen tijdens, voor en na de colleges vragen stellen aan de docent en aan hun medestudenten. Zij kunnen tevens volgens afspraak individueel vragen stellen.

Spraak

Code: LA2oSpraak
 Groep: Kernvakken
 Studiepunten: 6
 Creditcontract mogelijk: Ja
 Examencontract mogelijk: Ja
 Deeltijds: deel 2
 Semester: 1 + 2
 Onderwijstaal: Nederlands
 Coördinator: MANDERS Eric

Docenten: CEUPPENS Piet, COPPENS Hilde, EGGERS Kurt, ELEN Rik, MANDERS Eric

Vaktype

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Spraak

Inhoud

Volgende topics komen aan bod:

ARTICULATIE:

- articulatie-onderzoek (A.A.O., S.S.D.-proef, Proef voor Productievariabiliteit
- behandeling van articulatiestoornissen: algemeen kader - situering van de ESCGAT-therapie
- verdere uitwerking en verdieping ESCGAT-therapie
- behandeling van orale myofunctionele stoornissen: algemeen kader - situering
- verdere uitwerking en verdieping van de Orale Myofunctionele Therapie volgens Barrett & Hanson

STEM:

- methodiek van het logopedisch stemonderzoek
- de praktijk van het logopedisch stemonderzoek
- betekenis en functieanalyse in het stemonderzoek met inbegrip van therapeutische aanknopingspunten
- methodiek van de stemtherapie met verwijzing naar stemtherapeutische technieken
- stemtherapeutische basistechnieken

VLOEIENDHEID:

- meten van stotterernst (DIS, SPI, SSI, TVS-nl)
- taxatie van coverte verschijnselen (instrumenten voor attitudemeting: CAT-D, S-schaal,...)
- bepalen van de functionele samenhang tussen probleemelementen (functie- en betekenisanalyse - probleemsamenhang,...)
- situering therapie voor vl.heidsstoornissen binnen het gedragstherapeutisch proces
- modificatieprocedures gebaseerd op klassieke leerparadigma (wijzigen covert stottergedrag, cognitieve en emotionele herstructurering)
- modificatieprocedures gebaseerd op het operante leerparadigma (wijzigen overt stottergedrag)

Doelstellingen

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren. (Kerncompetentie)
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken. (Kerncompetentie)
3. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren.
4. Een ingesteldheid tot levenslang leren hebben - Inzicht hebben in de beperktheden van de eigen beroepsspecifieke competenties en de bereidheid om deze via het volgen van opleiding weg te werken.
5. Teamgericht kunnen werken - Met anderen in een internationale, multiculturele en/of multidisciplinaire beroepsomgeving kunnen samenwerken.
6. Oplossingsgericht kunnen werken in de zin van het zelfstandig kunnen definiëren en analyseren van complexe probleemsituaties in de beroepspraktijk en het kunnen ontwikkelen en toepassen van zinvolle oplossingsstrategieën - Beroepsspecifieke inzichten kunnen gebruiken bij het planmatig oplossen van een grote variëteit aan authentieke (en dus complexe) professionele problemen/het uitvoeren van uiteenlopende en authentieke beroepsopdrachten in overeenstemming met beroepsspecifieke vereisten. (Kerncompetentie)
7. Besef hebben van maatschappelijke verantwoordelijkheid samenhangend met de beroepspraktijk - Begrip en betrokkenheid hebben ontwikkeld m.b.t. ethische, normatieve en maatschappelijke vragen samenhangend met de toepassing van beroepsspecifieke inzichten en gebruiken.

Specifieke competenties

1. Diagnostiek - Analyse van de verwijzing - De student kan de verwijzing van de behandelende arts, tandarts of andere verwijzende instanties analyseren. (Niveau: inzien)
2. Diagnostiek - Anamnese - De student kan relevante anamnesegegevens ten behoeve van de in te stellen behandeling verzamelen. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
3. Diagnostiek - Anamnese - De student kan relevante gegevens van andere hulpverleners omtrent de hulpvrager verzamelen. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
4. Diagnostiek - Anamnese - De student kan relevante anamnesegegevens schriftelijk registreren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
5. Diagnostiek - Onderzoek - De student kan het onderzoeksinstrumentarium i.v.m. de stem, de spraak, de taal, het gehoor en de orale functies hanteren, teneinde gegevens te verzamelen die relevant zijn voor de voorwaarden, het gedrag en de stoornissen omtrent communicatie en oraal functioneren. (Niveau: inzien)
6. Diagnostiek - Onderzoek - De student kan de verzamelde gegevens ordenen en interpreteren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
7. Diagnostiek - Onderzoek - De student kan de verzamelde gegevens registreren en rapporteren. (Niveau: inzien)
8. Diagnostiek - Diagnose - De student kan een logopedische diagnose stellen en deze formuleren tegen de achtergrond van de hulpvraag. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
9. Diagnostiek - Diagnose - De student kan de conclusies uit de diagnose schriftelijk en mondeling registreren en rapporteren. (Niveau: inzien)
10. Behandeling - Analyse van behandelingsmogelijkheden - De student kan overwegen of de relevante voorwaarden aanwezig zijn tot het gebruik van orale functies en/of mogelijkheden tot communicatie. (Niveau: inzien)
11. Behandeling - Analyse van behandelingsmogelijkheden - De student kan overwegen welke biologische en psychosociale factoren van invloed zijn op de behandelingsmogelijkheden. (Niveau: inzien)
12. Behandeling - Analyse van behandelingsmogelijkheden - De student kan overwegen welke logopedische methoden en hulpmiddelen toegepast kunnen worden. (Niveau: inzien)
13. Behandeling - Planning - De student kan het hoofdoel en de subdoelstellingen van de behandeling bepalen. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
14. Behandeling - Planning - De student kan over het behandelplan rapporteren en overleggen met de verwijzer. (Niveau: inzien)
15. Behandeling - Behandeling - De student kan de juiste methoden en hulpmiddelen kiezen en op systematische wijze toepassen om de stoornis op logopedisch gebied te kunnen beïnvloeden. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
16. Behandeling - Behandeling - De student kan het behandelplan tijdens de uitvoeringsfase bijstellen indien nodig. (Niveau: inzien)
17. Behandeling - Behandeling - De student kan de doelstellingen, het verloop en het resultaat van de behandeling registreren en rapporteren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
18. Behandeling - Evaluatie - De student kan de diagnose, de inhoud en de opbouw van het behandelplan, de behandeling zelf evalueren. (Niveau: weten)
19. Samenwerking - Samenwerking - De student kent de grenzen van de bevoegdheden en de verantwoordelijkheden van de logopedist. (Niveau: inzien)
20. Samenwerking - Samenwerking - De student kan in zijn handelen rekening houden met het beroepsgeheim. (Niveau: inzien)
21. Samenwerking - Samenwerking - De student kan relevante informatie van andere disciplines opvragen. (Niveau: weten)
22. Samenwerking - Samenwerking - De student kan constructief deelnemen aan teambesprekingen. (Niveau: weten)

Toelichting

De hier vermelde competenties hebben betrekking op 'spraak'.

Vereiste voorkennis

Volgtijdelijkheid

- Ba1 / KV / Spraak - Articulatie
- Ba1 / KV / Spraak - Stem
- Ba1 / KV / Spraak - Vloeiendheid

Leermiddelen

Type

- handboek
- cursus
- audiovisueel materiaal
- materiaal op leeromgeving
- materiaal op www

Verplichte leermiddelen

Stes R. (2000). *Articulatiestoornissen: fenomenen, oorzaken en behandeling*. Acco, Leuven/Amersfoort.

Stes R. (2001). *Stemstoornissen: stemmisbruik en verkeerd stemgebruik*. Acco, Leuven/Amersfoort.

kopies van de PP-presentaties

cursusnotities bij de oefencolleges

Werkvormen

Types

- hoorcollege
- oefenpracticum
- groepswork
- Andere: individueel uitvoeren van taken

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- mondeling examen
- permanente evaluatie

Omschrijving

- 1ste examenperiode (januari)
  - schriftelijk examen over de stof van het eerste semester voor de drie onderdelen van 'spraak' (stem - vloeiendheid - articulatie)
  - permanente evaluatie van individuele en groepsopdrachten voor wat betreft het onderdeel stem (PE 1/4 van de punten, examen 3/4)
  - Samen staat dit op de helft van de punten voor alle drie de onderdelen 'stem' en 'vloeiendheid' en 'articulatie'
- 2de examenperiode (mei-juni)
  - mondeling examen over de stof van het 2de semester voor de drie onderdelen van 'spraak' (stem - vloeiendheid - articulatie)
  - permanente evaluatie van individuele en groepsopdrachten voor wat betreft het onderdeel stem (PE 1/4 van de punten, examen 3/4). Individuele opdrachten voor het onderdeel 'articulatie' (op 1/6 van de te behalen punten van dit semester).
  - Samen staat dit op de helft van de punten voor de onderdelen 'stem', 'vloeiendheid' en 'articulatie'.
- 3de examenperiode (augustus-september)
  - mondeling examen over de stof van het ganse jaar van de drie onderdelen van spraak

Begeleiding

De studenten worden aangemoedigd om voor, tijdens en/of na de colleges/oefensessies vragen te stellen aan elk van de docenten. Zij worden tevens aangespoord om gebruik te maken van de beschikbare infrastructuur van de Lessius Hogeschool (studeercentrum met video's, handboeken, tijdschriften,...) Tijdens taken, opdrachten en praktische oefeningen is er onmiddellijke feedback, bijsturing en bespreking door de docenten.

Taal

Code: LA2oTaal
Groep: Kernvakken
Studiepunten: 6
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: deel 2
Semester: 1 + 2
Onderwijstaal: Nederlands
Coördinator: LAMBERS Kris

Docenten: CUYVERS Ludo, LABAERE Annelies, LAMBERS Kris, LOWETTE An, MANDERS Eric, VAN DEN EYNDEN Liesbeth

Coördinator: LAMBERS Kris

Vaktype

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Taal

Inhoud

Mondelinge taal

Taalontwikkelingsstoornissen

Diagnose

- algemene uitgangspunten: recapitulering
- taaldiagnostiek
  - bij kinderen tussen 2 en 10 jaar
  - bij kinderen en jongeren ouder dan 10 jaar
- onderzoeks- en analysemethoden en -instrumenten
- hoe en waarom een bepaalde test of onderzoeksprocedure kiezen
- interpretatie van testgegevens, advisering en diagnostische besluitvorming

Therapie van taalontwikkelingsstoornissen

- definitie van 'taaltherapie'
- grondslagen voor de behandeling, algemeen therapeutisch kader
- principes van de behandeling
- taaltherapie volgens (taal)ontwikkelingsstadium
- taaltherapie volgens uitvalsdomein
  - semantisch georiënteerd
  - morfo-syntactisch georiënteerd
  - pragmatische benadering
- bespreking van een aantal therapieprogramma's
- taaltherapie: van behandeldoelen naar therapieplan, -voorstel, -voorbereiding en -verloop

Verworven taalstoornissen

Diagnose van afasie

- tests voor algemene taalvaardigheid
- tests voor functionele taalvaardigheid
- bijzondere proeven

Therapie bij afasie

- algemene principes
- fasen in de therapie
- algemene benaderingen m.b.t. afasietherapie
- specifieke oefeningen/oefenprogramma's

Schriftelijke taal en rekenen

Anamnese

Screening

Diagnostiek

- beginnende diagnostiek: stramien
- technisch lezen
- begrijpend lezen
- spelling
- rekenen
- basisprincipes bij het stellen van een diagnose
- foutenclassificaties

Therapie: basisprincipes

- technisch lezen
- begrijpend lezen
- spelling

- rekenen
- Therapieplan: stramien
- Terapievoorstel: stramien

Doelstellingen

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren. (Kerncompetentie)
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken.
3. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren.
4. Beschikken over het vermogen tot communiceren van informatie, ideeën, problemen en oplossingen, zowel aan specialisten als aan leken - In het Nederlands mondeling en schriftelijk over beroepsspecifieke onderwerpen kunnen communiceren met vertegenwoordigers van het eigen beroepenveld en met vertegenwoordigers van andere beroepenvelden.

Specifieke competenties

1. Diagnostiek - Onderzoek - De student kan het onderzoeksinstrumentarium i.v.m. de stem, de spraak, de taal, het gehoor en de orale functies hanteren, teneinde gegevens te verzamelen die relevant zijn voor de voorwaarden, het gedrag en de stoornissen omtrent communicatie en oraal functioneren. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
2. Diagnostiek - Onderzoek - De student kan de verzamelde gegevens ordenen en interpreteren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
3. Diagnostiek - Onderzoek - De student kan de verzamelde gegevens registreren en rapporteren. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
4. Behandeling - Analyse van behandelingsmogelijkheden - De student kan overwegen welke logopedische methoden en hulpmiddelen toegepast kunnen worden. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
5. Behandeling - Planning - De student kan het hoofddoel en de subdoelstellingen van de behandeling bepalen. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
6. Behandeling - Behandeling - De student kan de juiste methoden en hulpmiddelen kiezen en op systematische wijze toepassen om de stoornis op logopedisch gebied te kunnen beïnvloeden. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
7. Behandeling - Behandeling - De student kan de doelstellingen, het verloop en het resultaat van de behandeling registreren en rapporteren. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
8. Behandeling - Evaluatie - De student kan de diagnose, de inhoud en de opbouw van het behandelplan, de behandeling zelf evalueren. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
9. Samenwerking - Samenwerking - De student kent de grenzen van de bevoegdheden en de verantwoordelijkheden van de logopedist. (Niveau: inzien)
10. Samenwerking - Samenwerking - De student kan ook andere teamleden / medewerkers informatie en instructies geven omtrent onderzoek, plan, verloop en resultaat van de behandeling. (Niveau: toepassen)
11. Samenwerking - Samenwerking - De student kan constructief deelnemen aan teambesprekingen. (Niveau: toepassen)

Toelichting

De beroepsspecifieke competenties binnen dit opleidingsonderdeel hebben betrekking op mondelinge taal, schriftelijke taal en rekenen.

Van de studenten wordt verwacht dat zij met een verzorgde spraak en een aangepast schriftelijk en mondeling taalgebruik communiceren.

Toelichting bij

Diagnostiek - Onderzoek - Onderzoeksinstrumentarium: Het is de bedoeling dat studenten een aantal observatielijsten en onderzoeken kennen, inzicht hebben in de toepassingsmogelijkheden en enkele leren gebruiken.

Samenwerking - Teambespreking: Samenwerking met medestudenten vormt de basis tot het kunnen werken in teamverband.

Vereiste voorkennis

Volgtijdelijkheid

- Ba1 / KV / Taal - Mondelinge taal
- Ba1 / KV / Taal - Schriftelijke taal en rekenen
- Ba1 / HU / Neurologie

Leermiddelen

Type

- handboek
- cursus
- materiaal op leeromgeving

Verplichte leermiddelen

Mondelinge taal

Goorhuis S., Schaerlaekens A. (2000). *Handboek Taalontwikkeling, Taalpathologie, Taaltherapie bij Nederlandssprekende kinderen*. Utrecht, De Tijdstroom.

Dharmaperwira-Prins R., Maas W. (2002). *Afasie. Beschrijving, onderzoek, behandeling*. Swets & Zeitlinger, Lisse.

Manders, E., Labaere, A., Lambers, K., *Mondelinge taal. 2 de jaar Logopedie en Audiologie*. Onuitgegeven cursus.

Schriftelijke taal en rekenen

Van den Eynden, L., Lowette, A., Labaere, A., *Schriftelijke taal en rekenen. 2 de jaar Logopedie en Audiologie*. Onuitgegeven cursus.

Werkvormen

Types

- hoorcollege
- oefenpracticum
- begeleide zelfstudie

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- mondeling examen
- permanente evaluatie

Omschrijving

- 1ste examenperiode (januari)
schriftelijk examen voor beide hoofdstukken
- 2de examineerperiode (mei-juni)
Mondelinge taal:
mondelling examen en permanente evaluatie
Schriftelijke taal en rekenen:
schriftelijk examen en permanente evaluatie
- 3de examenperiode (augustus-september)
Mondelinge taal:
mondelling examen
Schriftelijke taal en rekenen:
schriftelijk examen

Puntenverdeling

3/6 : mondelinge taal (2/6 taalontwikkelingsstoornissen en 1/6 verworven taalstoornissen)

3/6 : schriftelijke taal en rekenen

Begeleiding

Tijdens en na de les kunnen de studenten vragen stellen. De studenten worden gestimuleerd om gebruik te maken van de infrastructuur van het studeercentrum: handboeken, tijdschriften, videoreportages, enz.

Gehoer

Code: LA2oGehoer
 Groep: Kernvakken
 Studiepunten: 4
 Creditcontract mogelijk: Ja
 Examencontract mogelijk: Ja
 Deeltijds: deel 2
 Semester: 1 + 2
 Onderwijstaal: Nederlands
 Docenten: CEUPPENS Piet, DE SLOOVERE Marleen, VERMEIREN Annelies, ZAROWSKI Andrzej
 Coördinator: CEUPPENS Piet

Vaktype

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Gehoor

Inhoud

- Interpretatie van audiologische testgegevens in functie van diagnostiek (theorie en praktijk)
  - maskeren
  - geleidings-, perceptie- en gemende verliezen
  - impedantiemetrie
  - spraakaudiometrie
  - relatie tussen resultaten van verschillende onderzoeken
  - casussen
- Aanvullende diagnostische informatiebronnen
- Diagnostische en therapeutische programma's
- Audiologische componenten van de revalidatie
  - analoge hoortoestellen
  - digitale hoortoestellen
  - Cochleair implant
- Sociaal- emotionele component van de revalidatie
- Ouderbegeleidingscomponent van de revalidatie
- Auditieve component van de revalidatie met inbegrip van A.V.T.
- Cognitief-linguïstische component van de revalidatie
- Spraakcomponent van de revalidatie
- Gebarentalen

Doelstellingen

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren. (Kerncompetentie)
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken.
3. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren. (Kerncompetentie)
4. Beschikken over het vermogen tot communiceren van informatie, ideeën, problemen en oplossingen, zowel aan specialisten als aan leken - In het Nederlands mondeling en schriftelijk over beroepsspecifieke onderwerpen kunnen communiceren met vertegenwoordigers van het eigen beroepenveld en met vertegenwoordigers van andere beroepenvelden.
5. Een ingesteldheid tot levenslang leren hebben - Inzicht hebben in de beperktheden van de eigen beroepsspecifieke competenties en de bereidheid om deze via het volgen van opleiding weg te werken.
6. Oplossingsgericht kunnen werken in de zin van het zelfstandig kunnen definiëren en analyseren van complexe probleemsituaties in de beroepspraktijk en het kunnen ontwikkelen en toepassen van zinvolle oplossingsstrategieën - Beroepsspecifieke inzichten kunnen gebruiken bij het planmatig oplossen van een grote variëteit aan authentieke (en dus complexe) professionele problemen/het uitvoeren van uiteenlopende en authentieke beroepsopdrachten in overeenstemming met beroepsspecifieke vereisten. (Kerncompetentie)
7. Besef hebben van maatschappelijke verantwoordelijkheid samenhangend met de beroepspraktijk - Begrip en betrokkenheid hebben ontwikkeld m.b.t. ethische, normatieve en maatschappelijke vragen samenhangend met de toepassing van beroepsspecifieke inzichten en gebruiken.

Specifieke competenties

1. Diagnostiek - Anamnese - De student kan relevante anamnesegegevens ten behoeve van de in te stellen behandeling verzamelen. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
2. Diagnostiek - Anamnese - De student kan relevante gegevens van andere hulpverleners omtrent de hulpvrager

- verzamenen. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
3. Diagnostiek - Anamnese - De student kan relevante anamnesegegevens schriftelijk registreren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
4. Diagnostiek - Onderzoek - De student kan het onderzoeksinstrumentarium i.v.m. de stem, de spraak, de taal, het gehoor en de orale functies hanteren, teneinde gegevens te verzamelen die relevant zijn voor de voorwaarden, het gedrag en de stoornissen omtrent communicatie en oraal functioneren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
5. Diagnostiek - Onderzoek - De student kan de verzamelde gegevens ordenen en interpreteren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
6. Diagnostiek - Onderzoek - De student kan de verzamelde gegevens registreren en rapporteren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
7. Diagnostiek - Diagnose - De student kan een logopedische diagnose stellen en deze formuleren tegen de achtergrond van de hulpvraag. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
8. Diagnostiek - Diagnose - De student kan de conclusies uit de diagnose schriftelijk en mondeling registreren en rapporteren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
9. Behandeling - Analyse van behandelingsmogelijkheden - De student kan overwegen of de relevante voorwaarden aanwezig zijn tot het gebruik van orale functies en/of mogelijkheden tot communicatie. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
10. Behandeling - Analyse van behandelingsmogelijkheden - De student kan overwegen welke biologische en psychosociale factoren van invloed zijn op de behandelingsmogelijkheden. (Niveau: inzien)
11. Behandeling - Analyse van behandelingsmogelijkheden - De student kan overwegen welke logopedische methoden en hulpmiddelen toegepast kunnen worden. (Niveau: inzien)
12. Behandeling - Planning - De student kan het hoofddoel en de subdoelstellingen van de behandeling bepalen. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
13. Behandeling - Behandeling - De student kan de juiste methoden en hulpmiddelen kiezen en op systematische wijze toepassen om de stoornis op logopedisch gebied te kunnen beïnvloeden. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
14. Behandeling - Behandeling - De student kan informatie verstrekken omtrent het doel, methoden en hulpmiddelen, en het verloop van de behandeling. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
15. Behandeling - Behandeling - De student kan instructies geven bij de uitvoering van de diverse aspecten / oefeningen van de gekozen methoden en i.v.m. het omgaan met hulpmiddelen. (Niveau: weten)
16. Behandeling - Behandeling - De student kan het behandelplan tijdens de uitvoeringsfase bijstellen indien nodig. (Niveau: weten)
17. Behandeling - Evaluatie - De student kan de diagnose, de inhoud en de opbouw van het behandelplan, de behandeling zelf evalueren. (Niveau: weten) (Kerncompetentie)
18. Samenwerking - Samenwerking - De student kent de grenzen van de bevoegdheden en de verantwoordelijkheden van de logopedist. (Niveau: weten)

Vereiste voorkennis

Volgtijdelijkheid

- Ba1 / KV / Gehoor
- Ba1 / HU / Algemene anatomie en fysiologie met specifieke aandacht voor spraak-, stem- en gehoororganen
- Ba1 / HU / Fysica

Leermiddelen

Type

- handboek
- materiaal op leeromgeving
- materiaal op www
- Andere: collegenota's worden ter beschikking gesteld via de digitale leeromgeving

Verplichte leermiddelen

- Batliner, G. (2003). *Spelend leren horen. Tips voor het helpen van kinderen met gehoorstoornissen*. Lannoo, Tielt.

Aanbevolen leermiddelen

- Verstraete, E. (s.d.). *De stilte verbroken. Diagnostiek en revalidatie van personen met een auditieve handicap (deel 1 en 2)*. SIG, Destelbergen
- Forton, G. (s.d.). *Praktische audiologie en audiometrie*. Garant, Leuven-Apeldoorn.

Werkvormen

Types

- hoorcollege
- oefenpracticum
- groepswork

Omschrijving

Naast hoorcolleges worden praktische oefensessies in kleinere groepen voorzien. Daarnaast zullen de studenten zowel individuele als groepsopdrachten krijgen.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- mondeling examen
- permanente evaluatie

Omschrijving

- 1ste examineerperiode (januari)
schriftelijk examen (90% van de punten)
permanente evaluatie (individuele en groepsopdrachten) (10% van de punten)
- 2de examineerperiode (mei-juni)
mondelijke overall toets (90% van de punten)
permanente evaluatie (individuele en groepsopdrachten) (10% van de punten)
Voor de berekening van het jaartotaal wordt het cijfer uit de eerste examenperiode voor 1/4 in rekening gebracht en het cijfer uit de tweede examenperiode voor 3/4.
- 3de examenperiode (augustus-september)
schriftelijk examen over de leerstof van het eerste semester (1/4 van de punten) en mondelinge overall toets (3/4 van de punten)

Begeleiding

- De studenten kunnen voor, tijdens en na de colleges vragen stellen
- Permanent overleg met medestudenten en docenten is mogelijk via de digitale leeromgeving

Toegepast wetenschappelijk handelen

Code: LA2oWetHan
 Groep: Kernvakken
 Studiepunten: 7
 Creditcontract mogelijk: Ja
 Examencontract mogelijk: Ja
 Deeltijds: deel 2
 Semester: 1 + 2
 Onderwijstaal: Nederlands
 Docenten: CORNETTE Catherine, ELEN Rik, SMITS Ilse, TUTELEERS Hilde
 Coördinator: CORNETTE Catherine

Vaktype

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Toegepast wetenschappelijk handelen

Inhoud

De student leert de verschillende stappen van de wetenschappelijke onderzoeksmethodiek kennen. Dit impliceert volgende thema's:

- Het belang van wetenschappelijk onderzoek in de logopedie en audiologie.
- Verschillende soorten wetenschappelijk onderzoek.
- Het formuleren van onderzoeksvragen (c.q. genereren van hypotheses).
- Het verzamelen en ordenen van gegevens.
- Het interpreteren van gegevens
- Het hanteren van een elektronisch rekenblad dat de mogelijkheid biedt gegevens te verwerken en op een geordende manier te presenteren.
- Meedelen van onderzoeksbevindingen (zowel schriftelijk als mondeling).
- Het evalueren en kritisch bespreken van artikels uit logopedische en audiologische tijdschriften.

Doelstellingen

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren. (Kerncompetentie)
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken. (Kerncompetentie)
3. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren.
4. Projectmatig en methodisch handelen in functie van creatieve kennisontwikkeling - Geconfronteerd met 'nieuwe' beroepsspecifieke problemen door combinatie van bestaande oplossingen planmatig een eigen oplossing kunnen genereren/tot stand brengen of op externe deskundigheid een beroep kunnen/willen doen.
5. Beschikken over het vermogen tot communiceren van informatie, ideeën, problemen en oplossingen, zowel aan specialisten als aan leken - In het Nederlands mondeling en schriftelijk over beroepsspecifieke onderwerpen kunnen communiceren met vertegenwoordigers van het eigen beroepenveld en met vertegenwoordigers van andere beroepenvelden. (Kerncompetentie)
6. Teamgericht kunnen werken - Met anderen in een internationale, multiculturele en/of multidisciplinaire beroepsomgeving kunnen samenwerken.

Toelichting

Specifieke competenties

1. Research - Signalering - De student kan theoretische en praktische onderwerpen binnen het logopedische vakgebied, die in aanmerking komen voor nader onderzoek signaleren. (Niveau: inzien)
2. Research - Uitvoering - De student kan zelfstandig of in samenwerking met andere logopedisten onderzoek uitvoeren in het logopedische vakgebied. (Niveau: toepassen)
3. Research - Uitvoering - De student kan participeren in multidisciplinair onderzoek waar logopedische aspecten deel van uitmaken. (Niveau: inzien)
4. Research - Uitvoering - De student kan bijdragen leveren aan onderzoek gericht op wetenschappelijke kennisontwikkeling t.b.v. gezondheidszorg, welzijnszorg, onderwijs en edrijsleven. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
5. Research - Evaluatie - De student kan wetenschappelijke onderzoeksliteratuur kritisch evalueren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
6. Research - Evaluatie - De student kan eigen onderzoekswerk kritisch evalueren en bijsturen. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)

Toelichting

De student leert de principes van het wetenschappelijk onderzoek kennen en begrijpen i.f.v. de oplossing van problemen in de mondelinge en schriftelijke communicatie. Met behulp van opdrachten en oefeningen doorloopt hij zelf enkele stappen van het empirisch onderzoek en leert hij een kwaliteitsvolle redenering op te bouwen.

Vereiste voorkennis

Volgtijdelijkheid

- Ba1 / HU / Wetenschappelijk handelen

Competenties

Kennis en begrip is vereist van zowel de beschrijvende statistiek, als het correlatieprobleem en de analytische statistiek.

Leermiddelen

Type

- handboek
- cursus
- materiaal op leeromgeving
- Andere: computerprogramma SPSS

Verplichte leermiddelen

- Elen, R. (2005). *Research in Logopedie en Audiologie*. Herentals: VVL
- Elen, R. en Hanegreefs, G. (2004). *Referenties opstellen*. Niet gepubliceerde cursus
- De Vocht, A. (2005). *Basishandboek SPSS 13 voor Windows*. Utrecht: Bijleveld Press

Aanbevolen leermiddelen

Artikels uit logopedische tijdschriften aangeboden in de bibliotheek.

Werkvormen

Types

- hoorcollege
- oefenpracticum

Omschrijving

In het hoorcollege wordt de theoretische basis gelegd van de wetenschappelijke methodiek. Het vormt dan ook de rode draad in dit opleidingsonderdeel. Daarnaast krijgt de student regelmatig oefenmomenten waarin hij leert gegevens op een efficiënte en zinvolle manier te verwerken, te interpreteren en te rapporteren.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- mondeling examen

Omschrijving

- 1ste examenperiode : mondeling examen van het onderdeel *Methodiek van het wetenschappelijk handelen*.
- 2de examenperiode : schriftelijk examen van de toepassingen die in het oefenpracticum aan bod komen.
- 3de examenperiode : het onderdeel *Methodieken van het wetenschappelijk handelen*, wordt mondeling bevraagd, de *toepassingen* schriftelijk.

Het gewicht van de verschillende hoofdstukken in verhouding tot het totale cijfer is als volgt:

- Methodieken in het wetenschappelijk handelen (incl. bespreking artikels): 67%
- Toepassingen m.b.v. SPSS: 33%

Begeleiding

De studenten kunnen zowel tijdens als na de colleges vragen stellen over de gegeven leerstof. Desgevallend kan een afspraak worden gemaakt voor verdere toelichting van moeilijkheden die zich voordoen bij de verwerking van de

leerstof. Studenten kunnen extra oefeningen maken die niet expliciet in de colleges behandeld worden. Feedback over deze oefeningen en de in de colleges besproken opdrachten wordt gegeven middels de leeromgeving TOLEDO.

Communicatie

Code: LA2oComm
 Groep: Kernvakken
 Studiepunten: 3
 Creditcontract mogelijk: Ja
 Examencontract mogelijk: Ja
 Deeltijds: deel 1
 Semester: 1 + 2
 Onderwijstaal: Nederlands
 Coördinator: CEUPPENS Piet

Docenten: CEUPPENS Piet, COPPENS Hilde, HUYSKENS Caroline, PEETERS Lieve, SCHRAEYEN Kirsten, SMITS Ilse

Vaktype

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Communicatie

Inhoud

- Individueel in kaart brengen en bespreken van de verdere werkpunten rond mondelinge en schriftelijke communicatie
- Opstellen van een verder te volgen traject/handlungsplan (overleg student/docent)
- verdere individuele begeleidingssessies i.v.m. stem, articulatie, prosodie, communicatieve vaardigheden:
  - verder verscherpen van het auditief, visueel, en kinesthetisch waarnemingsvermogen door observatie van vaardigheden
  - verder analyseren en identificeren van het spreek- en communicatiegedrag bij anderen en bij zichzelf
  - verder bijschaven en wegwerken van de tekortkomingen op de verschillende vlakken van spraak en communicatie
  - verder inoefenen van correcte en foutieve spraakmodellen met het oog op een diepere automatisatie en flexibiliteit.
  - verder inoefenen van communicatiestijlen en gesprekstechnieken

Doelstellingen

Algemene competenties

1. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren.
2. Beschikken over het vermogen tot communiceren van informatie, ideeën, problemen en oplossingen, zowel aan specialisten als aan leken - In het Nederlands mondeling en schriftelijk over beroepsspecifieke onderwerpen kunnen communiceren met vertegenwoordigers van het eigen beroepsveld en met vertegenwoordigers van andere beroepenvelden. (Kerncompetentie)
3. Een ingesteldheid tot levenslang leren hebben - Inzicht hebben in de beperktheden van de eigen beroepsspecifieke competenties en de bereidheid om deze via het volgen van opleiding weg te werken.

Toelichting

Beperking: de hierboven gestelde algemene competenties hebben enkel betrekking op de elgen communicatieve vaardigheden.

Specifieke competenties

1. Behandeling - Planning - De student kan het hoofddoel en de subdoelstellingen van de behandeling bepalen. (Niveau: toepassen)
2. Behandeling - Planning - De student kan over het behandelplan rapporteren en overleggen met de verwijzer. (Niveau: toepassen)
3. Behandeling - Planning - De student kan het behandelplan overleggen met de hulpvrager en omgeving. (Niveau: toepassen)
4. Behandeling - Behandeling - De student kan de juiste methoden en hulpmiddelen kiezen en op systematische wijze toepassen om de stoornis op logopedisch gebied te kunnen beïnvloeden. (Niveau: toepassen)
5. Behandeling - Behandeling - De student kan de verwijzer en het behandelteam informeren omtrent het verloop van de behandeling. (Niveau: toepassen)
6. Behandeling - Behandeling - De student kan het behandelplan tijdens de uitvoeringsfase bijstellen indien nodig. (Niveau: toepassen)
7. Behandeling - Behandeling - De student kan de doelstellingen, het verloop en het resultaat van de behandeling registreren en rapporteren. (Niveau: toepassen)
8. Behandeling - Evaluatie - De student kan het effect van de behandeling evalueren. (Niveau: toepassen)

Toelichting

Beperking: de hierboven gestelde beroepsspecifieke competenties i.v.m. planning, behandeling en evaluatie hebben enkel betrekking op het toepassen op de eigen communicatieve vaardigheden van de student.

Vereiste voorkennis

Volgtijdelijkheid

- Ba1 / KV / Communicatie

Competenties

Studenten die dit opleidingsonderdeel willen volgen in het kader van een VAN-programma of vanuit een andere opleiding willen aansluiten kunnen voor de aanvang van het academiejaar laten evalueren of zij reeds over voldoende communicatieve vaardigheden beschikken (niveau deel 1) om aan te pikken in deel 2 van het opleidingsonderdeel. Deze screening gebeurt op verzoek van de student.

Leermiddelen

Type

- handboek
- audiovisueel materiaal
- materiaal op leeromgeving
- materiaal op www
- Andere: spiegel

Verplichte leermiddelen

- Huybrechts, G (1999). *Articulatie in de praktijk: consonanten*. Leuven/Amersfoort: Acco
- Huybrechts, G (1999). *Articulatie in de praktijk: vocalen en diftongen*. Leuven/Amersfoort: Acco
- Manders, E. (2004). *Communicatie: communicatieve vaardigheden*. Onuitgegeven cursus

Aanbevolen leermiddelen

- Timmermans, B. (2004). *Klink Klaar: een uitspraak- en intonatiegids voor het Nederlands*. Leuven: Davidsfonds
- Eldar, A.M. (1997). *Spreken en zingen*. (44ste dr. Herz. en bijgew. door Franken, M.C., Kooijman, P.G.C). AssenVan Gorcum

Werkvormen

Types

- oefenpracticum
- begeleide zelfstudie
- Andere: individuele begeleidingssessies en portfolio

Omschrijving

Naast enkele oefenpractica zal de student sterk individueel moeten werken. Hij wordt hierin begeleid door een mentor. In overleg met de mentor wordt een verder handelingsplan uitgezet. De student werkt zelf binnen dit handelingsplan en brengt hierover verslag uit bij de mentor. De vorderingen en nieuwe initiatieven van de student worden door de student bijgehouden in een portfolio. De deelname aan individuele begeleidingssessies gebeurt op initiatief van de student.

Evaluatie

Types

- mondeling examen

Omschrijving

- 1ste examenperiode (januari)
Mondelinge proef ter evaluatie van de Ingeoefende vaardigheden
- 2de examenperiode (mei-juni)
Mondelinge proef ter evaluatie van de ingeoeffende vaardigheden
- 3de examenperiode (augustus-september)
Mondelinge proef ter evaluatie van de ingeoeffende vaardigheden

Begeleiding

Naast de voorziene individuele begeleiding op de hogeschool kan aanvullende begeleiding geadviseerd worden (intra of extra muros)

Religie, zingeving en levensbeschouwing

Code: LA1oRZL
 Groep: Hulpwetenschappen
 Studiepunten: 3
 Creditcontract mogelijk: Ja
 Examencontract mogelijk: Ja
 Deeltijds: deel 1
 Semester: 2
 Onderwijstaal: Nederlands
 Docenten: VAN BORTEL Paul
 Coördinator: VAN BORTEL Paul

Vaktype

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Religie, zingeving en levensbeschouwing

Inhoud

In het inleidende college wordt een schets gegeven van onze postmoderne conditie. Wat betekenen religie, zingeving en levensbeschouwing (nog) 'na de dood van God' (Hegel/Nietzsche). Antwoorden op deze vraag worden gezocht in aansluiting met actuele thema's zoals multiculturaliteit, wereldgodsdiensten, (poly)theïsme, het 'heilige', geloof en weten, et cetera. Dat vormt het eerste deel van de cursus. In het tweede deel wordt dieper ingegaan op de relatie tussen zingeving en hulpverlening in de gezondheidszorg. Hoe wordt (dominant) een antwoord gegeven op die verhouding en wat dreigt daarbij verloren te gaan? Welke houding is vereist om op respectvolle wijze met andere (vreemde) vormen van zingeving om te gaan? Hoe 'eigen' zijn de waarden waaraan wij onze zingeving ontleen? Leert het 'vreemde' van de ander ons iets over onze 'eigenheid'? Deze vragen moeten een (beroeps)ethiek voorbereiden en de antwoorden erop liggen aan de basis daarvan.

Doelstellingen

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren.
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken.
3. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren. (Kerncompetentie)
4. Een ingesteldheid tot levenslang leren hebben - Inzicht hebben in de beperktheden van de eigen beroepsspecifieke competenties en de bereidheid om deze via het volgen van opleiding weg te werken. (Kerncompetentie)

Toelichting

De student kan wetenschappelijke kennis en zingeving van elkaar onderscheiden en beseft dat de laatste het kader schept waarin de eerste betekenis krijgt (kennis).
 De student verwerft een gevoeligheid voor dit onderscheid en stelt zich open en kritisch op tegenover de verscheidenheid aan levensbeschouwingen (attitude).

De student kan taakgericht en in groep werken.

De student beseft dat religie, zingeving en levensbeschouwing belangrijke componenten zijn in de relatie tussen hulpverlener en hulpvrager. Hij ziet in dat een 'goede' hulpverlening méér is dan het correct toepassen van wetenschappelijke kennis en van technieken alleen.

De student begrijpt daarom dat het tot de opdracht van de hulpverlener behoort, een gereserveerde of omzichtige houding aan te nemen tegenover de hulpvrager. Deze houding zal mede tijdens de stages moeten worden verworven.

Vereiste voorkennis

Volgtijdelijkheid

- Ba2 / KV / Toegepast wetenschappelijk handelen

Competenties

Student bezit basiskennis van de logopedie en audiologie en heeft notie van de plaats van logopedie en audiologie in (de organisatie van) de gezondheidszorg.

Leermiddelen

Type

- handboek
- cursus
- materiaal op www

Verplichte leermiddelen

P. Van Bortel, Het geweld van laatste woorden. Filosofie in de marge van de gezondheidsethiek. Amsterdam, SUN, 2004.

Werkvormen

Types

- hoorcollege
- discussieseminarie
- groepswork
- begeleide zelfstudie
- Andere: responsiecollege

Omschrijving

Achtereenvolgend worden de volgende werkvormen gebruikt: Inleidende hoorcolleges; discussieseminarie en groepswork; begeleide zelfstudie gevolgd door responsiecolleges; afsluitend hoorcollege.

Evaluatie

Types

- mondeling examen
- paper/werkstuk
- presentatie

Omschrijving

Deel 1 wordt afgesloten met een groepswork en een presentatie. Deel 2 bestaat uit een portfolio, bestaande uit tekstvoorberedingen én een synthesepaper waarin het geheel van de teksten wordt bereflecteerd. Eindevaluatie: mondelinge proef over de inhoud van Deel 1 & Deel 2.

▪ 2de examenperiode

1) evaluatie van groepswork en presentatie; elk groepslid bekemt hetzelfde cijfer (staat op 25% van het totaal te behalen punten).

2) evaluatie van de portfolio; elke student wordt individueel beoordeeld (staat op 50% van het totaal te behalen punten).

3) individueel mondeling examen; beredeneren en oplossen van een probleemstelling uit de cursus (staat op 25% van het totaal te behalen punten).

▪ 3de examenperiode

De student krijgt de opdracht een paper te schrijven (± 10 blz.) over een probleemstelling uit de cursus (staat op 50% van het totaal te behalen punten); de student wordt tijdens het mondelinge examen over de paper overhoord (staat op 50% van het totaal te behalen punten).

Begeleiding

Voor en na de colleges of via e-mail.

Taalwetenschappen

Code: LA2oTaalwet
Groep: Hulpwetenschappen
Studiepunten: 4
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: deel 1
Semester: 1
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: ELEN Rik
Coördinator: ELEN Rik

Vaktype

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Taalwetenschappen

Inhoud

Hoofdstuk 1 - de subsystemen van taal: fonologie - morfologie - syntaxis - semantiek - pragmatiek.
Hoofdstuk 2 - fonologie en logopedie: segmenten - suprasegmentele segmenten - klankkenmerken - fonologische processen - andere fonologische analyseprocedures
Hoofdstuk 3 - metafonologie

Doelstellingen

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren. (Kerncompetentie)
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken. (Kerncompetentie)
3. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren. (Kerncompetentie)
4. Een ingesteldheid tot levenslang leren hebben - Inzicht hebben in de beperktheden van de eigen beroepsspecifieke competenties en de bereidheid om deze via het volgen van opleiding weg te werken.

In het opleidingsonderdeel 'taalwetenschappen' komen inhouden aan bod die de student nodig heeft om andere elementen uit het curriculum te kunnen begrijpen en verwerken. In die zin leidt de verworven kennis indirect tot beroepsspecifieke competenties.

Vereiste voorkennis

Competenties

- geen specifieke voorkennis vereist

Leermiddelen

Type

- cursus

Verplichte leermiddelen

Elen, R. (s.d.). *Linguïstiek: Deel 1*. Onuitgegeven cursus.
Elen, R. (s.d.). *Linguïstiek: Deel 2*. Onuitgegeven cursus.

Werkvormen

Types

- hoorcollege
- oefenpracticum

Omschrijving

Ad onderdeel fonologische processen wordt een practicum voorzien waarbij de studenten geïntroduceerd worden in het analyseren van uitingen op basis van fonologische processen.

Evaluatie

Types

- mondeling examen

Omschrijving

ad onderdeel fonologische procesanalyse: directe feedback + peer evaluatie (tijdens het college)

- 1ste examenperiode (januari)
mondeling
- 3de examenperiode (augustus-september)
mondeling

Begeleiding

Voor een college, tijdens een college en na een college kunnen de studenten steeds vragen stellen.

Ontwikkelingspsychologie

Code: LA1oOntwPsy
 Groep: Hulpwetenschappen
 Studiepunten: 3
 Creditcontract mogelijk: Ja
 Examencontract mogelijk: Ja
 Deeltijds: deel 1
 Semester: 1
 Onderwijstaal: Nederlands
 Docenten: VANDERVEKEN Hilde
 Coördinator: VANDERVEKEN Hilde

Vaktype

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Ontwikkelingspsychologie

Inhoud

- Situering van het vakgebied : begripsomschrijving, de levensloopvisie, aanleg of omgeving, zelfbepaling en -realisatie, onderzoeksmethoden.
- De verdere inhoud is opgebouwd en ingedeeld volgens de chronologie van de levensloop :
  - De prenatale fase
  - De geboorte en de neonatus
  - De eerste twee levensjaren
  - De peuter- en kleuterleeftijd
  - Het schoolkind
  - De adolescentie
  - De volwassenheid

In deze levensfasen komen de volgende ontwikkelingslijnen aan bod : de lichamelijke ontwikkeling, de perceptuele ontwikkeling, de cognitieve ontwikkeling, de morele ontwikkeling, de affectief-dynamische ontwikkeling en de sociale ontwikkeling.

Een aantal ontwikkelingspsychologische theorieën worden uitgewerkt

Doelstellingen

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren. (Kerncompetentie)
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken. (Kerncompetentie)

Toelichting

Als student zou je op het einde van de cursus volgende doelen moeten bereikt hebben :

- *op vlak van kennis :*
  - de ontwikkelingspsychologie definiëren en situeren in een bredere psychologische context
  - het aandeel van de omgeving en van aanleg in de ontwikkeling kunnen beschrijven, evenals dit thema kunnen benoemen in de verschillende levensfasen en hoofdthema's in de ontwikkeling
  - strategieën, methoden en onderzoekstechnieken die de basis vormen van de ontwikkelingspsychologie als wetenschap omschrijven
  - het beschrijven van de algemene kenmerken van onze visie op ontwikkeling
  - de verschillende fasen benoemen, beschrijven en situeren in de totale levensloop van de mens
  - de verschillende hoofdthema's in de ontwikkeling benoemen, beschrijven en situeren in de totale levensloop van de mens
  - de verschillende fundamentele theorieën en visies, over het gedrag en het psychisch functioneren van de mens in zijn totale levensloop, beschrijven en verklaren
- *op vlak van inzicht :*
  - de onderlinge verbanden tussen de verschillende ontwikkelingen weergeven

- een bepaald hoofdthema in de ontwikkeling doorheen de verschillende levensfasen beschrijven en de evolutie in deze ontwikkeling uitleggen
- de fundamentele basisprincipes en -ideeën van de ontwikkelingspsychologie als geheel omschrijven
- *op vlak van toepassing* :
  - voorbeelden kunnen geven van de geziene leerstof
  - opgegeven voorbeelden kunnen situeren in de cursus
- *op vlak van attitudes* :
  - de geboden informatie en inzichten op een positieve en kritische wijze benaderen
  - open staan voor de verschillende toepassingsmogelijkheden

Vereiste voorkennis

Volgtijdelijkheid

- Ba1 / HU / Algemene psychologie
- Ba1 / HU / Psychomotoriek

Competenties

Inzichten uit de cursus Algemene Psychologie zullen regelmatig aan bod komen. Er moet bij de student voorkennis aanwezig zijn met betrekking tot de waarneming, het geheugen en de leerprocessen. Er zal regelmatig verwezen worden naar de ontwikkeling van psychomotoriek en coördinatie tijdens de kinderjaren. Studenten moeten kennis van deze ontwikkelingsaspecten kunnen integreren in de cursus.

Leermiddelen

Type

- cursus
- audiovisueel materiaal
- materiaal op leeromgeving

Verplichte leermiddelen

Vanderveken, H. (2005) *Ontwikkelingspsychologie*. Niet gepubliceerde cursus. Lessius Hogeschool Antwerpen.

Aanbevolen leermiddelen

Bijkomende informatie met betrekking tot ontwikkelingspsychologische theorieën kan gevonden worden op de websites waarnaar verwezen wordt via Toledo.

Werkvormen

Types

- hoorcollege

Omschrijving

Het hoorcollege wordt afgewisseld met een meer interactieve werkvorm aan de hand van het gebruik van vragen, stellingen en kleine opdrachten en het actief gebruik van het eigen ervaringsmateriaal.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

Omschrijving

- 1ste examenperiode (januari)
schriftelijk examen
- 3de examenperiode (augustus-september)
schriftelijk examen

Het examen bevat voornamelijk open vragen die peilen naar de kennis van en het inzicht in de leerstof. Er zal ook gepeild worden naar de toepassing van de theorie op concrete situaties.

Begeleiding

De studenten worden tijdens de eerste les ingelicht over de leerdoelen en over de vorm van het examen. De cursus bevat na elk afgewerkt hoofdstuk een samenvatting van de leerstof. De studenten krijgen de mogelijkheid tot vrijblijvende self-assessment aan de hand van de 'zelftestvragen' aan het einde van elk hoofdstuk. Van de studenten wordt verwacht dat ze in aanvulling van de cursus persoonlijke notities nemen. Ter ondersteuning zullen de PowerPoint slides op Toledo geplaatst worden. Vragen en bedenkingen over de leerstof kunnen steeds geformuleerd worden tijdens en buiten de lessen.

Persoonlijkheidspsychologie

Code: LA1oPersPsy
 Groep: Hulpwetenschappen
 Studiepunten: 3
 Creditcontract mogelijk: Ja
 Examencontract mogelijk: Ja
 Deeltijds: deel 1
 Semester: 2
 Onderwijstaal: Nederlands
 Docenten: LAFOSSE Christophe
 Coördinator: LAFOSSE Christophe

Vaktype

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Persoonlijkheidspsychologie

Inhoud

- DEEL I. KLINISCHE NEUROPSYCHOLOGIE
  1. Hersenen – gedrag – en omgeving: een schematisch model
  2. Klinische neuropsychologie van de aandachtsfuncties : ontwikkeling, neurocognitieve onderbouw, symptomatologie, diagnostiek en behandeling
  3. Klinische neuropsychologie van de elementaire en complexe perceptuele functies : ontwikkeling, neurocognitieve onderbouw, symptomatologie, diagnostiek en behandeling
  4. Klinische neuropsychologie van de geheugenfuncties : ontwikkeling, neurocognitieve onderbouw, symptomatologie, diagnostiek en behandeling
  5. Klinische neuropsychologie van de taalfuncties: ontwikkeling, neurocognitieve onderbouw, symptomatologie, diagnostiek en behandeling
  6. Klinische neuropsychologie van de elementaire en complexe motorische vaardigheden en handelingen : ontwikkeling, neurocognitieve onderbouw, symptomatologie diagnostiek en behandeling
  7. Klinische neuropsychologie van de gedragscontrole en executieve functies : ontwikkeling, neurocognitieve onderbouw, symptomatologie, diagnostiek en behandeling
  8. Klinische neuropsychologie van de sensorimotorische integratie : ontwikkeling, eurocognitieve onderbouw, symptomatologie, diagnostiek en behandeling
  9. Voorlichting en begeleiding van patiënt en familie na een neuropsychologische problematiek
- DEEL II. PERSOONLIJKHEIDSPSYCHOLOGIE
  1. Impliciete persoonlijkheidstheorieën
  2. Beschrijving van herkenbare karaktertypes
  3. Ontwikkeling van de persoonlijkheid en psychodynamische grondbegrippen
  4. De dynamiek van de persoonlijkheid
  5. De fenomenologische en humanistische benadering
  6. De trekbenadering
  7. Sociaal-cognitieve leertheoretische benadering
  8. Wanneer de persoonlijkheid ontspooit: persoonlijkheidsstoornissen

Doelstellingen

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren.
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken. (Kerncompetentie)
3. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren.
4. Een ingesteldheid tot levenslang leren hebben - Inzicht hebben in de beperktheden van de eigen beroepsspecifieke competenties en de bereidheid om deze via het volgen van opleiding weg te werken.
5. Oplossingsgericht kunnen werken in de zin van het zelfstandig kunnen definiëren en analyseren van complexe probleemsituaties in de beroepspraktijk en het kunnen ontwikkelen en toepassen van zinvolle oplossingsstrategieën - Beroepsspecifieke inzichten kunnen gebruiken bij het planmatig oplossen van een grote variëteit aan authentieke (en dus complexe) professionele problemen/het uitvoeren van uiteenlopende en authentieke beroepsopdrachten in overeenstemming met beroepsspecifieke vereisten. (Kerncompetentie)

Toelichting

De studenten moeten leren informatie betreffende beroepsinhoudelijke kennis te integreren met steeds vernieuwende informatiedoorstroom vanuit de gedragsneurowetenschappen.

Specifieke competenties

1. Advies en informatieverstrekking - Voorlichting - De student kan voorlichting geven aan werkers en studenten in de gezondheidszorg, welzijnszorg en onderwijs over logopedie in het algemeen en over ontstaan en instandhoudende factoren van stoornissen op logopedisch gebied, met als doel preventie en vroegtijdige onderkenning. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
2. Advies en informatieverstrekking - Voorlichting - De student kan voorlichting geven aan hulpvragers en hun omgeving over vraagstellingen ten aanzien van ontstaan en instandhoudende factoren van stoornissen op logopedisch gebied en mogelijkheden tot behandeling. (Niveau: inzien)
3. Advies en informatieverstrekking - Voorlichting - De student kan voorlichtingsmateriaal ontwikkelen voor specifieke doelgroepen. (Niveau: toepassen)
4. Advies en informatieverstrekking - Advies en doorverwijzing - De student kan een advies formuleren voor verder onderzoek. (Niveau: weten)
5. Diagnostiek - Anamnese - De student kan relevante anamnesegegevens ten behoeve van de in te stellen behandeling verzamelen. (Niveau: weten)
6. Diagnostiek - Anamnese - De student kan relevante gegevens van andere hulpverleners omtrent de hulpvrager verzamelen. (Niveau: weten)

Toelichting

De vermelde beroepsspecifieke competenties hebben betrekking op klinische neuropsychologie en persoonlijkheidspsychologie.

Vereiste voorkennis

Volgtijdelijkheid

- Ba1 / HU / Algemene psychologie
- Ba1 / HU / Neurologie
- Ba1 / HU / Wetenschappelijk handelen

Competenties

Leermiddelen

Type

- handboek
- cursus
- audiovisueel materiaal

Werkvormen

Types

- hoorcollege

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

Omschrijving

- 2de examenperiode (januari)
schriftelijk examen
- 3de examenperiode (augustus-september)
schriftelijk examen

Algemene en bijzondere pedagogiek

Code: LA1oAlgBijzPed
 Groep: Hulpwetenschappen
 Studiepunten: 3
 Creditcontract mogelijk: Ja
 Examencontract mogelijk: Ja
 Deeltijds: deel 1
 Semester: 2
 Onderwijstaal: Nederlands
 Docenten: THEUNIS Lut
 Coördinator: THEUNIS Lut

Vaktype

Inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Algemene en bijzondere pedagogiek

Inhoud

- Vertrekkende vanuit het pragmatische opvoedingsmodel van Rink wordt een integrale visie op opvoeden en op de opvoedings situatie geschetst. Aspecten als opvoedingtaken, communicatie tussen opvoeder en kind, opvoedingstijl, vormgeving van de activiteiten en van de sociale en materiële omgeving en opvoedingverantwoordelijkheid worden belicht. In dit verband zal vooral aandacht besteed worden aan het K-gericht opvoeden, responsiviteit, het stellen van eisen en grenzen, structureren en het straffen en belonen.
- Dit integratieve opvoedingsmodel wordt gehanteerd om de problematische opvoedings situatie te beschrijven en te analyseren.
- Vanuit dit model wordt de verzwaarde opvoeding in het gezin met een kind met een handicap beschreven: Welke invloed heeft een niet verwerkte aanvaardingsproblematiek op de opvoeding? Hoe kunnen ouders de opvoedings situatie aanpassen aan de beperkingen van het kind en integreren in een pedagogisch verantwoorde opvoeding? Hoe kan de opvoeding gestructureerd worden bij kinderen met een handicap of ontwikkelingsstoornis? enz ...
- Het opvoedingsmodel van Rink wordt gehanteerd om aspecten van opvoeding in school en leefgroepwerking bij kinderen met een handicap of ontwikkelingsstoornis te analyseren.
- Vanuit een beschrijving van de psychosociale problemen wordt de aanpassing van het opvoeding- en leefklimaat besproken bij kinderen met een verstandelijke handicap, bij kinderen met ernstige fysieke beperkingen en bij kinderen met een auditieve beperking.
- De structuur van het buitengewoon onderwijs en van het geïntegreerd onderwijs wordt kritisch beschreven en er wordt aandacht besteed aan nieuwe tendensen in het onderwijs aan kinderen met een handicap of ontwikkelingsstoornis.

Doelstellingen

Algemene competenties

1. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken. (Kerncompetentie)
2. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren. (Kerncompetentie)
3. Projectmatig en methodisch handelen in functie van creatieve kennisontwikkeling - Geconfronteerd met 'nieuwe' beroepsspecifieke problemen door combinatie van bestaande oplossingen planmatig een eigen oplossing kunnen genereren/tot stand brengen of op externe deskundigheid een beroep kunnen/willen doen. (Kerncompetentie)
4. Een ingesteldheid tot levenslang leren hebben - Inzicht hebben in de beperkingen van de eigen beroepsspecifieke competenties en de bereidheid om deze via het volgen van opleiding weg te werken.
5. Teamgericht kunnen werken - Met anderen in een internationale, multiculturele en/of multidisciplinaire beroepsomgeving kunnen samenwerken.
6. Besef hebben van maatschappelijke verantwoordelijkheid samenhangend met de beroepspraktijk - Begrip en betrokkenheid hebben ontwikkeld m.b.t. ethische, normatieve en maatschappelijke vragen samenhangend met de toepassing van beroepsspecifieke inzichten en gebruiken. (Kerncompetentie)

Toelichting

- De student is in staat om zelfstandig en in overeenstemming met beroepsspecifieke inzichten, ervaringen, bevindingen en geplogenheden een kwaliteitsvolle redenering op te zetten omtrent het belang van de opvoeding voor de kinderlijke ontwikkeling in het algemeen en voor de taalontwikkeling in het bijzonder en over problematische en verzwaarde opvoedingssituaties als medebepalende factor bij ontwikkeling- en leerprocessen.
- De student is in staat informatie te verwerven omtrent orthopedagogische problematieken.
- De student is in staat om ontwikkelingsproblemen bij kinderen te relateren aan de eigen orthopedagogische inzichten.
- De student is in staat informatie omtrent opvoeding en ontwikkeling in gezin, school of instelling zelfstandig te verwerven en te verwerken in een logopedisch relevant kader.

- De student kan kritisch reflecteren over zijn eigen pedagogisch optreden.
- De student kan zelfstandig informatie en inzicht verwerven omtrent de structuur van het buitengewoon onderwijs en van nieuwe inzichten omtrent onderwijs aan kinderen met een handicap of ontwikkelingsstoornis. De student kan vanuit deze kritische benadering de taak en functie van de logopedist binnen deze structuur aanduiden.

Vereiste voorkennis

Competenties

Er is geen voorkennis vereist.

Leermiddelen

Type

- cursus
- audiovisueel materiaal
- materiaal op leeromgeving

Verplichte leermiddelen

- Theunis L. (2005), *Inleiding in de pedagogie en orthopedagogie*. Antwerpen, Lessius Hogeschool - departement logopedie en audiologie. -onuitgegeven cursus.
- Digitale leeromgeving (Toledo): presentaties, links, oefeningen, informatie, power point presentaties, ...
- Audiovisueel materiaal: reportages omtrent (problemen binnen) opvoedingssituaties. De volgende reportages behoren eveneens tot de verplichte leerstof:
  - Ze zeggen dat het engelen zijn (Els en Hilde)
  - de moeder van George T.
  - de mannen van Maloja
  - Kris en Yves.
  - Dan Keplinger = King GumpExamenvragen kunnen expliciet naar deze reportages verwijzen.

Werkvormen

Types

- hoorcollege
- oefenpracticum

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

Omschrijving

- 1ste examenperiode (januari)
schriftelijk examen: betreft de hele leerstof: cursus en reportages
- 3de examenperiode (augustus-september)
idem

Begeleiding

- Na elk hoofdstuk worden er via Toledo oefeningen verspreid waarin de kennis van de leerstof getoetst kan worden aan de casussen van de reportages. Tijdens een monitoriaat krijgen studenten hierbij hulp.
- Voor en na de lessen en tijdens de monitoriaten kunnen de studenten steeds toelichting vragen omtrent de leerstof.

Neuropathologie en Pathologie van de spraak-, stem- en gehoororganen

Code: LA2oNeuPathSSG
Groep: Hulpwetenschappen
Studiepunten: 4
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: deel 1
Semester: 1
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: GOEMAN Johan, SCHATTEMAN Isabelle
Coördinator: GOEMAN Johan

Vaktype

verdlepend

Onderwijsactiviteiten

- Neuropathologie en Pathologie van de spraak-, stem- en gehoororganen

Inhoud

1. Neuropathologie

- Trauma capitis
- Epilepsie
- Multiple sclerose
- Extrapiramidale aandoeningen
- Motorneuronaandoeningen
- Neoplasïën
- Spierziekten
- Cognitie en gedrag
- Fatische stoornissen
- Cerebral palsy

2. Pathologie van de spraak, stem- en gehoororganen

- Buitenooraandoeningen
- Middenooraandoeningen
- Binnenoor aandoeningen
- Auditieve neuropathie
- Aandoeningen van het stemorgaan
- Aandoeningen van de articulatieorganen

Doelstellingen

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren. (Kerncompetentie)
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken. (Kerncompetentie)
3. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren.
4. Oplossingsgericht kunnen werken in de zin van het zelfstandig kunnen definiëren en analyseren van complexe probleemsituaties in de beroepspraktijk en het kunnen ontwikkelen en toepassen van zinvolle oplossingsstrategieën - Beroepsspecifieke inzichten kunnen gebruiken bij het planmatig oplossen van een grote variëteit aan authentieke (en dus complexe) professionele problemen/het uitvoeren van uiteenlopende en authentieke beroepsopdrachten in overeenstemming met beroepsspecifieke vereisten. (Kerncompetentie)

Vereiste voorkennis

Volgtijdelijkheid

- Ba1 / HU / Algemene anatomie en fysiologie met specifieke aandacht voor spraak-, stem- en gehoororganen
- Ba1 / HU / Neurologie

Leermiddelen

Type

- cursus
- materiaal op leeromgeving

Verplichte leermiddelen

Goeman, J. (s.d.). *Neurologische aandoeningen*. Onuitgegeven cursus.
Schatteman, I., Cursusnota's, kopies van de power point presentaties.

Aanbevolen leermiddelen

Tijdens de colleges worden andere bronnen voorgesteld.

Werkvormen

Types

- hoorcollege

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

Omschrijving

- 1ste examenperiode (januari)
schriftelijk examen voor beide onderdelen
- 3de examenperiode (augustus-september)
schriftelijk examen voor beide onderdelen

Begeleiding

De studenten kunnen voor, tijdens en na de colleges vragen stellen.

Psychopathologie met inbegrip van inleiding in genetica

Code: LA1oPsypathGen
 Groep: Hulpwetenschappen
 Studiepunten: 5
 Creditcontract mogelijk: Ja
 Examencontract mogelijk: Ja
 Deeltijds: deel 1
 Semester: 2
 Onderwijstaal: Nederlands
 Docenten: ROELEN Luc
 Coördinator: ROELEN Luc

Vaktype

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Psychopathologie met inbegrip van Inleiding in genetica

Inhoud

- Autisme.
- Hechtingsstoornissen.
- ADHD, specifieke leerstoornissen.
- Tourette-syndroom.
- Gedragsstoornissen.
- Kindermishandeling.
- Schizofrenie.
- Stemningsstoornissen.
- Eetstoornissen.
- Dementie.
- Mentale handicap.
- Inleiding tot de psychotherapie.

Doelstellingen

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren. (Kerncompetentie)
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken. (Kerncompetentie)
3. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren.

- Kennis opdoen en inzicht verwerven in een aantal ontwikkelingsstoornissen, zoals autisme, ADHD, Tourette-syndroom en in de gevolgen van traumatiserende ervaringen die kinderen kunnen oplopen (kindermishandeling, hechtingsstoornissen).
- Kennis opdoen en inzicht verwerven in in een aantal belangrijke psychiatrische ziektebeelden, zoals schizofrenie, stemningsstoornissen, enz., net als in de basisconcepten van psychotherapeutische methodes.
- Attitudes: meer empathie opbrengen voor mensen met psychische moeilijkheden, leergierigheid stimuleren, kritische ingesteldheid stimuleren ten opzichte van psychiatrie en psychopathologie.

Vereiste voorkennis

Volgtijdelijkheid

- Ba1 / HU / Algemene psychologie
- Ba1 / HU / Algemene anatomie en fysiologie met specifieke aandacht voor spraak-, stem- en gehoororganen
- Ba1 / HU / Neurologie

Leermiddelen

Type

- cursus
- audiovisueel materiaal

Verplichte leermiddelen

Roelen, L. (s.d.). 'Praktijkgerichte psychopathologie. Handleiding voor studenten logopedie en audiologie. Onuitgegeven cursus.

Werkvormen

Types

- hoorcollege

Evaluatie

Omschrijving

- 2de examenperiode (mei-juni)
Mondeling examen met schriftelijke voorbereiding.
- 3de examenperiode (augustus-september)
Mondeling examen met schriftelijke voorbereiding.

Begeleiding

Studenten kunnen voor en na de les vragen stellen.

Stage

Code: LA1oStage
 Groep: Kernvakken
 Studiepunten: 5
 Creditcontract mogelijk: Ja
 Examencontract mogelijk: Nee
 Deeltijds: deel 2
 Semester: 1
 Onderwijstaal: Nederlands
 Docenten: DE BAL Chris, DE BONDT Frank, HUYSKENS Caroline, LABAERE Annelies, LOWETTE An, MEERSMAN Mark, PEETERS Lieve, SCHRAEYEN Kirsten, SMITS Ilse, TUTELEERS Hilde, VERMEIREN Annelies
 Coördinator: LOWETTE An

Vaktype

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Stage

Inhoud

De stage van het 2de jaar omvat 4 weken waarvan 1 week in semester 1 en 3 weken in semester 2, en dit op dezelfde stageplaats. Tijdens week 1 is de bedoeling dat de student de stageplaats leert kennen met aandacht voor de werking en structuur, de doelgroep en problematiek. Tussen week 1 en de resterende 3 weken in semester 2 moet de student zich verder verdiepen in de bovenvermelde gegevens van de stage door opzoekingswerk te verrichten, en dit eventueel in samenspraak met de supervisor. Tijdens de 3 resterende weken stage kan de student verder observeren, participeren en een aanzet geven tot zelfstandig werk. De klemtoon bij de stage 2de jaar ligt op onderzoek en diagnostiek. De stage gaat door in alle settings waar een logopedist werkzaam is: revalidatiecentrum; ziekenhuis; school voor BLO en/of BuSO, rust- en verzorgingstehuis; zelfstandige praktijk; medisch pedagogisch instituut. De problematiek omhelst alle vormen van communicatiestoornissen m.b.t. spraak, taal en gehoor.

Doelstellingen

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren.
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken.
3. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren. (Kerncompetentie)
4. Projectmatig en methodisch handelen in functie van creatieve kennisontwikkeling - Geconfronteerd met 'nieuwe' beroepsspecifieke problemen door combinatie van bestaande oplossingen planmatig een eigen oplossing kunnen genereren/tot stand brengen of op externe deskundigheid een beroep kunnen/willen doen.
5. Beschikken over het vermogen tot communiceren van informatie, ideeën, problemen en oplossingen, zowel aan specialisten als aan leken - In het Nederlands mondeling en schriftelijk over beroepsspecifieke onderwerpen kunnen communiceren met vertegenwoordigers van het eigen beroepenveld en met vertegenwoordigers van andere beroepenvelden. (Kerncompetentie)
6. Een Ingesteldheid tot levenslang leren hebben - Inzicht hebben in de beperktheden van de eigen beroepsspecifieke competenties en de bereidheid om deze via het volgen van opleiding weg te werken.
7. Teamgericht kunnen werken - Met anderen in een internationale, multiculturele en/of multidisciplinaire beroepsomgeving kunnen samenwerken.
8. Besef hebben van maatschappelijke verantwoordelijkheid samenhangend met de beroepspraktijk - Begrip en betrokkenheid hebben ontwikkeld m.b.t. ethische, normatieve en maatschappelijke vragen samenhangend met de toepassing van beroepsspecifieke inzichten en gebruiken.

Specifieke competenties

1. Diagnostiek - Analyse van de verwijzing - De student kan de verwijzing van de behandelende arts, tandarts of andere verwijzende instanties analyseren. (Niveau: inzien)
2. Diagnostiek - Analyse van de verwijzing - De student kan contact opnemen met de verwijzer bij onduidelijke en/of onvolledige vraagstelling naar logopedische behandeling en/of onderzoek. (Niveau: weten)
3. Diagnostiek - Anamnese - De student kan relevante anamnesegegevens ten behoeve van de in te stellen behandeling verzamelen. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
4. Diagnostiek - Anamnese - De student kan relevante gegevens van andere hulpverleners omtrent de hulpvrager verzamelen. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
5. Diagnostiek - Anamnese - De student kan relevante anamnesegegevens schriftelijk registreren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
6. Diagnostiek - Onderzoek - De student kan het onderzoeksinstrumentarium i.v.m. de stem, de spraak, de taal, het gehoor en de orale functies hanteren, teneinde gegevens te verzamelen die relevant zijn voor de voorwaarden, het

- gedrag en de stoornissen omtrent communicatie en oraal functioneren. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
7. Diagnostiek - Onderzoek - De student kan de verzamelde gegevens ordenen en interpreteren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
8. Diagnostiek - Onderzoek - De student kan de verzamelde gegevens registreren en rapporteren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
9. Diagnostiek - Diagnose - De student kan een logopedische diagnose stellen en deze formuleren tegen de achtergrond van de hulpvraag. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
10. Diagnostiek - Diagnose - De student kan de conclusies uit de diagnose schriftelijk en mondeling registreren en rapporteren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
11. Samenwerking - Samenwerking - De student kan zich houden aan afspraken omtrent het handelen op verwijzing. (Niveau: weten)
12. Samenwerking - Samenwerking - De student kan in zijn handelen rekening houden met het beroepsgeheim. (Niveau: weten)
13. Samenwerking - Samenwerking - De student kan ook andere teamleden / medewerkers informatie en instructies geven omtrent onderzoek, plan, verloop en resultaat van de behandeling. (Niveau: weten)
14. Samenwerking - Samenwerking - De student kan relevante informatie van andere disciplines opvragen. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
15. Samenwerking - Samenwerking - De student kan constructief deelnemen aan teambesprekingen. (Niveau: weten)

Vereiste voorkennis

Volgtijdelijkheid

- Ba1 / KV / Methodieken in de logopedie en audiologie
- Ba1 / KV / Spraak - Articulatie
- Ba1 / KV / Spraak - Stem
- Ba1 / KV / Spraak - Vloeiendheid
- Ba1 / KV / Taal - Mondelinge taal
- Ba1 / KV / Taal - Schriftelijke taal en rekenen
- Ba1 / KV / Gehoor
- Ba1 / KV / Communicatie

Competenties

Voorwaarden om de stage 2de jaar te kunnen starten:

1. geslaagd zijn voor alle opleidingsonderdelen van het leergebied 'Logopedie-Audiologie' en 'Communicatie' in 1LA
2. maximaal voor 1 opleidingsonderdeel van de 'ondersteunende wetenschappen' niet geslaagd zijn

Leermiddelen

Type

- materiaal op leeromgeving

Verplichte leermiddelen

stagevademeccum

Werkvormen

Types

- Andere: stage is een specifieke vorm van 'extramuros' praktijkoefening.

Omschrijving

De stage is patiëntgerelateerd en verloopt onder begeleiding van een mentor (stageplaats, werkbegeleiding) en een supervisor (hogeschool, leerbegeleiding).

Evaluatie

Types

- paper/werkstuk
- permanente evaluatie
- Andere: Paper/werkstuk = stageschrift. Verloop van de uiteindelijke beoordeling; zie hieronder

Omschrijving

1. Om punten te krijgen, moet aan de volgende voorwaarden voldaan zijn:
  - a) stage-uren gepresteerd hebben
  - b) stageschrift ingediend ten laatste op de 1ste dinsdag na de stage
2. Het punten geven gebeurt door de stagesupervisor en een beoordelingscommissie op basis van de tussentijdse evaluaties, het stagerapport, het stageschrift en de besprekingen met de stagementor. Alleen de stagesupervisor is stemgerechtigd op de deliberatie.
3. De student moet 10/20 halen om voor stage geslaagd te zijn, zoals voor elk opleidingsonderdeel. Als de student niet gedelibereerd wordt, kan hij dit opleidingsonderdeel pas in het volgend academiejaar opnieuw doen.

Begeleiding

De begeleiding door de supervisor (Lessius) omvat volgende taken: voorbereiden, instrueren, begeleiden, evalueren, afronden.

De begeleiding door de mentor (stageplaats) omvat volgende taken: introduceren, instrueren, begeleiden, evalueren, afronden.

De supervisor doet aan leerbegeleiding en focust op het leren en evolueren. De mentor doet aan werkbegeleiding en focust op het werk.

